

Mijloace media actuale în orele de literatură de Limba Germană Maternă la nivel liceal

Cuvinte cheie: digital, literatură, interactivitate, mijloace media, Limba Germană, Theodor Fontane: *Effi Briest*

Lucrarea cuprinde patru capitole complexe, lecțiile de literatură în limba germană maternă – abordări teoretice, mijloacele media în lecțiile de literatură – o privire de ansamblu, romanul lui Theodor Fontane *Effi Briest* în lecțiile digitale de literatură și cercetarea empirică privind utilizarea mijloacelor media digitale și actuale în lecțiile de literatură. Lucrarea conține atât o parte teoretică, cât și una empirică.

Primul capitol, care tratează abordările teoretice din lecțiile de germană, este dedicat clarificării terminologiei și rolului literaturii în lecțiile de limba germană maternă. Sarcina predării limbii materne constă în educarea și abilitarea elevilor în următoarele aspecte: să comunice cu succes, să desemneze obiecte și caracteristici, să aleagă un stil de comunicare adecvat situației, să structureze gândurile, să respecte înaltul nivel normă lingvistică, să scrie și să vorbească clar, să citească fluent și să asculte atent. În acest fel, limba germană devine un bun cultural pentru elevi.

Lecțiile de literatură prezintă mai multe perspective și anume: literară, educațională, teoretică, practică, istorică și empirică. Toate acestea servesc la educarea elevilor și a viitorilor adulți adaptați la societate. Elevii se dezvoltă în acest sens și se bazează pe o experiență socială vastă. În plus, lecțiile de literatură acționează într-un mod complex și promovează, printre altele, abilitățile academice. Elevii pot lucra la un text literar, de exemplu să-l interpreteze și să-l analizeze.

Un punct important în partea teoretică este cel de-al doilea capitol, care oferă o privire de ansamblu asupra mijloacelor media adecvate în lecțiile de literatură. În definirea termenilor din acest capitol, am considerat important să-i analizez mai îndeaproape pe cei referitori la media și *Symmedialität*¹. Termenul media a cunoscut de-a lungul timpului sensuri diferite. Pentru generațiile mai în vîrstă termenul înseamnă cărți și ziar, pentru generațiile mai tinere înseamnă film și televiziune. Mass-media de astăzi se referă la computere și la internet. Mijloacele mass-media de toate felurile sunt relevante în zilele noastre și nu ne putem imagina

¹ Termenul se referă la o combinație de mijloace media analogice și digitale, precum text, imagine, sunet, care împreună conduc la un concept de predare de succes.

viață fără media. Întrucât sunt foarte actuale, au fost introduse în cele din urmă în lecțiile de germană.

O nouă dimensiune apare încet, dimensiunea digitală, pe care noutatea mijloacelor media o aduce cu ea. Digitalizarea înseamnă practic trecerea de la sisteme analogice la sisteme tehnice, adică sisteme digitale. Noile mijloace media, pe de altă parte, au un caracter interactiv. Nu se poate vorbi despre media și interactivitate în lecțiile de germană fără o competență specifică. Este vorba despre competența media, pe care trebuie să o aibă toți partenerii educaționali. Confruntarea cu mass-media astăzi este o competență cheie pentru profesori și studenți. Deoarece majoritatea oamenilor folosesc mass-media de toate tipurile în prezent, a existat în mod natural și integrarea mass-media în toate domeniile cotidiene – inclusiv în școli și în clasă.

Această lucrare oferă o nouă clasificare personală a mijloacelor media în: analogice, vechi, noi și digitale, actuale și interactive. Împărțirea anterioară a mijloacelor media în medii analogice, vechi și digitale este depășită. O nouă clasificare a mijloacelor media este necesară în zilele noastre, deoarece aplicațiile, programele și platformele au evoluat de-a lungul anilor. Aproape toate mijloacele media noi includ funcții noi care susțin interactivitatea. De aceea am conceput o a patra categorie. În trecut, mijloacele media digitale erau folosite doar ca mijloc de prezentare. Mijloacele media de astăzi îndeplinesc o funcție interactivă reciprocă. Spre deosebire de mijloacele media analogice, în care se citește un text sau cele vechi, în care se privește o imagine sau un film, mijloacele media interactive integrează activ elevii în lecțiile de germană și astfel le trezesc atenția și motivația de a trata tema respectivă.

Al treilea capitol începe cu o examinare a metodelor utilizate în lecțiile de literatură, cum ar fi analiza și interpretarea textului. Analiza textului este un mod de lucru care privește întregul text la nivel global. Interpretarea urmărește o înțelegere mai profundă a unui text literar. În continuare este descris bacalaureatul pentru minoritatea germană din România și, în același timp, cerințele unui eseu de interpretare pentru acest examen. Conform planului de studii pentru examenul de bacalaureat la limba și literatura germană, absolvenții de licee cu limba germană ca limbă de predare trebuie să susțină un examen scris și unul oral în limba germană.

La școală, în special pentru examenul de bacalaureat, elevii sunt rugați să ofere o interpretare scrisă. Abilitatea de a scrie o interpretare este testată. Cerințele de bacalaureat pentru eseul interpretativ se referă fie la întregul text literar, fie doar la unele părți ale acestuia (cum ar fi personaje, teme, începuturi ale romanului, scene individuale etc.). Textul scris trebuie să conțină elemente analitico-interpretative și să integreze argumente. Se evaluează și

formularea cronologică și justificarea ipotezelor. Prin urmare, este necesară o planificare în etape de lucru ca pregătire.

Etapele anterioare ale unei lectii de literatură, contactul cu textul, dezvoltarea și aplicarea textului, au fost extinse de mine în vederea exemplului lecției digitale. Romanul *Effi Briest* a fost analizat ca exemplu pentru un exemplu de lecție folosind mijloacele media actuale. Urmărind planul propus de mine, în 8 pași, pentru predarea unei opere literare, elevii au lucrat într-o manieră organizată, în timp ce și-au aprofundat înțelegerea subiectului. În consecință, profesorii pot adapta și defalca acest plan în cazul altor opere literare. Cei opt pași de lucru sunt: pasul 1: pornire rapidă, pasul 2: context, autor și timp, pasul 3: sinopsis / structură și intriga / tehnică narativă / spațiu și timp / limbaj, pasul 4: personaje / constelație de persoane, pasul 5 : caracteristicile genului și curentul literar, pasul 6: interpretare: titlu, tematici, motive, problematici, pasul 7 receptarea și pasul 8 eseu.

Pentru romanul exemplificat, acești opt pași au fost adaptăți astfel: în primul pas au fost prezentate cele mai importante informații despre autor, gen, anul apariției, curentul / epoca literară și subiectele romanului. În a doua etapă au fost prezentate explicații despre context, autor și timpul romanului. Al treilea pas include structura împreună cu rezumatul romanului, precum și tehnica povestirii și limbajul. A fost oferită o imagine de ansamblu schițată a celor cinci stații și a capitolelor lor subdivizate. În plus, timpul acțiunii și multitudinea de spații au fost introduse cronologic. Al patrulea pas s-a concentrat pe personajele romanului. A fost prezentată împărțirea în personaje principale și secundare, având doar personajele principale în prim-plan. Accentul este pus pe povestea de dragoste dintre Effi și Crampas în comparație cu cea dintre Effi și Innstetten. Al cincilea pas se bazează pe *Effi Briest* ca roman contemporan și social și pe toate caracteristicile realismului burghez. În pasul al șaselea, au loc discuții în plen despre interpretarea romanului. Au fost discutate numeroase aspecte ale interpretării, cum ar fi titlul, tema, motivele și problematicile. Al șaptelea pas implică receptarea romanului. Detaliile receptării romanului au fost afișate în oră. Al optulea pas a implicat scrierea unui eseu. O nouă structură de eseu a fost explicată în clasă.

Noua structură de eseu pe care am conceput-o vine în sprijinul elevilor în a rezolva cu ușurință orice tip de cerință la subiectul III la bacalaureat. Acest lucru înseamnă că elevii pot aplica această structură oricărui roman pe care îl au de pregătit pentru bacalaureat. În partea a doua a bacalaureatului românesc pentru minoritatea germană, îi se cere să scrie un text amplu. Ministerul Educației nu solicită nici un ghid sau structură pentru acest text, pe care elevii trebuie să îl scrie. Întrucât elevii doresc să lucreze într-o manieră organizată și nu au nici o

schemă clară și simplificată, au întâlnit unele dificultăți. Așa că am proiectat o structură ca atare, care este și ușor de reținut.

În structura eseului meu există trei părți majore: introducere, corp și concluzie. Introducerea conține prima secțiune cu prezentarea subiectului. Aici se transmit informații de ansamblu asupra textului literar – titlu, tip de text, autor, anul apariției, tema și epoca literară. Ultima propoziție din introducere face trecerea de la cerință la formularea tezei. Corpul conține mai multe secțiuni cu argumentare. Este important aici ca justificarea să nu fie niciodată concepută fără exemple. În cele din urmă, concluzia constă într-o secțiune finală în care se așteaptă un rezumat. Se reflectă asupra întregii argumentări și se încearcă să se scrie un rezumat cuprinsător. Ca parte a acestor pași, au fost incluse recomandări digitale actualizate de mijloace media, materiale și sarcini. Toate materialele digitale planificate ar trebui să fie încărcate de profesor pe o platformă online. Propunerea din capitolul al treilea este prezentată practic în capitolul al patrulea cu predarea lecțiilor.

Al patrulea capitol include cercetarea empirică cu privire la utilizarea mijloacelor media digitale actuale în lecțiile de literatură. Procesul de cercetare se desfășoară în cinci faze: documentare, proiectare a materialelor, implementare în clasă, colectare și prelucrare a datelor, analiza datelor și redactarea lucrării. Analiza datelor obținute se realizează după completarea chestionarului. Cercetarea s-a desfășurat la două școli din Timișoara, Liceul Teoretic “Nikolaus Lenau” și Colegiul Național Bănățean.

Cercetarea pune accentul pe utilizarea mijloacelor media digitale actuale și interactive în lecțiile de literatură bazate pe romanul *Effi Briest* al lui Theodor Fontane. Scopul cercetării mele este de a arăta modalități inovatoare de proiectare a activităților cu ajutorul unor instrumente de lucru online noi și interactive, adică platforme, programe și aplicații.

Am plecat de la câteva întrebări: în ce măsură crește interesul și progresul elevilor atunci când profesorii folosesc mijloace media interactive actuale în clasă? În ce măsură sunt elevii implicați mai conștient în lecție? În ce măsură se simt elevii mai încrezători în cunoștințele pe care le-au dobândit? La aceste întrebări am încercat să găsesc răspunsuri.

În cercetarea mea, mi-am propus să evidențiez avantajele utilizării mijloacelor media digitale actuale și interactive în lecțiile de literatură. Feedback-ul general din studiul de caz a fost pozitiv. Cercetarea empirică efectuată a avut succes. Elevii și-au arătat preferința pentru majoritatea platformelor, programelor și aplicațiilor prezentate. Ei cred că folosirea mijloacelor media digitale actuale și interactive în lecțiile de literatură este avantajoasă, interesantă și motivantă.

Reluând esențialul, se pot trage următoarele concluzii: interesul și progresul elevilor au crescut ca urmare a includerii mijloacelor media digitale actuale și interactive în lecțiile de literatură. În timpul lecțiilor, elevii au manifestat mai mult interes față de lecția de germană. Au rezolvat sarcinile și exercițiile în mod activ și conștiincios. Elevii au preferat prelucrarea digitală a materialelor. Punctul crucial a fost expunerea elevilor la mijloacele media digitale interactive. Elevii au fost extrem de entuziasmați de varietatea de programe și aplicații care sunt potrivite pentru activitățile școlare. Deoarece aproape niciodată nu au folosit aceste programe și aplicații în clasă, elevii au fost curioși să le încerce pe toate. Cel mai semnificativ progres realizat de studenți în timpul acestui studiu de caz a fost în raport cu eseul. Eseurile încărcate sunt scrise conform cerințelor. Toți elevii, atât de la Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, cât și de la Colegiul Național Banațean, au fost implicați și activi la toate lecțiile. Au rezolvat cu sârghintă toate sarcinile și au lucrat cu respect în partener și în grupe. Elevii au dat impresia că au încredere în toate cunoștințele lor de limba germană și literatură. Cunoștințele dobândite sunt utile pentru examenul de bacalaureat.

Așteptările mele pentru acest studiu de caz au fost depășite. Rezultatele chestionarului arată răspunsuri argumentate și sincere din partea elevilor. Surpriza acestui studiu de caz a fost dorința și contribuirea elevilor care au dorit să participe la acest studiu. Au fost mai curioși și mai implicați decât mă așteptam.

Confruntarea cu mijloacele media digitale simplifică procesul de învățare pentru elevi. Sunt ferm convinsă că în viitor elevii vor folosi mai des mijloacele media digitale. De asemenea, elevii au observat că lucrul cu ajutorul mijloacelor media digitale le-a permis să lucreze mai eficient și totodată să economisească timp.

Cuprins

Cuvânt înainte

1. Literatura în orele de limba germană maternă – concepte teoretice
 - 1.1. Despre lecțiile de limba germană maternă
 - 1.1.1. Explicarea termenilor
 - 1.1.2. Specific și sarcini
 - 1.1.3. Obiective
 - 1.1.4. Dezvoltarea vocabularului
 - 1.1.5. Dezvoltarea gramaticii
 - 1.1.6. Dezvoltarea formelor lingvistice
 - 1.1.7. Dezvoltarea domeniilor de cunoaștere
 - 1.2. Rolul literaturii în lecțiile de limba germană maternă
 - 1.2.1. Explicarea termenilor
 - 1.2.2. Lecția de literatură: istoria dezvoltării
 - 1.2.3. Lecția de literatură: definiție
 - 1.2.3.1. Perspectiva teoretică literară și educațională
 - 1.2.3.2. Perspectiva centrată pe practică
 - 1.2.3.3. Perspectiva istorico-sistemerică
 - 1.2.3.4. Perspectiva empirică
 - 1.2.4. Sarcinile lecțiilor de literatură
 2. Mijloacele media în lecțiile de literatură – o privire de ansamblu
 - 2.1. Explicarea termenilor
 - 2.2. Clasificarea mijloacelor media
 - 2.3. *Die Symmedialität* mijloacelor media
 - 2.4. Noua clasificare a mijloacelor media
 - 2.4.1. Mijloace media analogice
 - 2.4.1.1. Manuale și cărți de citit
 - 2.4.1.2. Cărți întregi și lecturi
 - 2.4.1.3. Fișe de lucru
 - 2.4.1.4. Imagini
 - 2.4.2. Mijloace media inveciate

- 2.4.2.1. Mijloace media auditive
 - 2.4.2.1.1. Teatru la microfon
 - 2.4.2.1.2. Lectură
 - 2.4.2.1.3. Carte audio
- 2.4.2.2. Mijloace media audiovizuale
 - 2.4.2.2.1. Film și cinema
 - 2.4.2.2.2. Adaptări de filme literare
 - 2.4.2.2.3. Producții de teatru
- 2.4.2.3. Mijloace media vizuale
- 2.4.3. Mijloace media noi și digitale
 - 2.4.3.1. Calculator și internet
 - 2.4.3.2. Tableta
 - 2.4.3.3. Telefon mobil
 - 2.4.3.4. Proiectoare
 - 2.4.3.5. YouTube
 - 2.4.3.6. E-carte
 - 2.4.3.7. Podcast
 - 2.4.3.8. Prezentari Power Point și fișe de lucru digitale
 - 2.4.3.9. Platforme online
- 2.4.4. Aktuelle und interaktive Medien
 - 2.4.4.1. Prezentarea Power Point
 - 2.4.4.2. Manuale digitale
 - 2.4.4.3. Aplicații interactive
 - 2.4.4.4. Aplicații interactive și colaborative
 - 2.4.4.4.1. Padlet
 - 2.4.4.4.2. Coggle
 - 2.4.4.4.3. Benzi desenate
 - 2.4.4.4.4. Memes
 - 2.4.4.4.5. Twitteratur
 - 2.4.4.4.6. Notițe digitale
 - 2.4.4.4.7. Aplicații colaborative

3. Romanul lui Theodor Fontanes *Effi Briest* în lecțiile de literatură digitală

3.1. Metode în predarea literaturii

- 3.1.1. Analiza textului
- 3.1.2. Interpretarea
- 3.2. Eseu de interpretare pentru Bacalaureat
- 3.3. Caracteristicile personajelor
- 3.4. Bacalaureatul la limba germană maternă în România
- 3.5. Planificarea unei lecții de literatură
 - 3.5.1. Textul la prima vedere
 - 3.5.2. Prelucrarea textului
 - 3.5.3. Aplicare
- 3.6. Predarea unui roman
 - 3.6.1. Sarcini în lecțiile de literatură
 - 3.6.2. Argumente într-un eseu
- 3.7. Cum se predă digital romanul lui Theodor Fontanes *Effi Briest*?
- 3.8. 8 pași în vederea pregătirii unui roman pentru Bacalaureat
 - 3.8.1. Pasul 1: Introducere rapidă
 - 3.8.2. Pasul 1: Inserarea mijloacelor media
 - 3.8.3. Pasul 2: Context, autor și timp
 - 3.8.3.1. Istoria creației romanului
 - 3.8.4. Pasul 2: Inserarea mijloacelor media
 - 3.8.5. Pasul 3: Structură / sinopsis / tehnică narativă / spațiu și timp / limbă
 - 3.8.5.1. Structură
 - 3.8.5.2. Cuprins
 - 3.8.5.3. Tehnică narrativă / narator
 - 3.8.5.4. Spațiu și timp
 - 3.8.5.5. Limbă
 - 3.8.6. Pasul 3: Inserarea mijloacelor media
 - 3.8.7. Pasul 4: Personaje / Constelația personajelor
 - 3.8.7.1. Personaje principale
 - 3.8.7.1.1. Effi Briest
 - 3.8.7.1.2. Baron Geert von Innstetten
 - 3.8.7.1.3. Major von Crampas
 - 3.8.7.1.4. Luise Briest
 - 3.8.7.1.5. Domnul von Briest
 - 3.8.7.2. Personaje secundare

- 3.8.7.2.1. Roswitha Gellenhagen
- 3.8.7.2.2. Johanna
- 3.8.7.2.3. Dr. Alonzo Grieshübler
- 3.8.7.3. Constelația personajelor – o abordare didactică
- 3.8.8. Pasul 4: Inserarea mijloacelor media
- 3.8.9. Pasul 5: Caracteristicile genului și epocii literare
 - 3.8.9.1. *Effi Briest* ca roman al timpului și social
 - 3.8.9.2. Realismul burghez
- 3.8.10. Pasul 5: Inserarea mijloacelor media
- 3.8.11. Pasul 6: Interpretare: titlu, temă, motive, problematică
 - 3.8.11.1. Titlu
 - 3.8.11.2. Temă
 - 3.8.11.3. Motive
- 3.8.12. Pasul 6: Inserarea mijloacelor media
- 3.8.13. Pasul 7: Receptarea romanului
- 3.8.14. Pasul 7: Inserarea mijloacelor media
- 3.8.15. Pasul 8: Produs – eseul
- 3.8.16. Pasul 8: Inserarea mijloacelor media

- 4. Cercetarea empirică privind utilizarea mijloacelor media actuale în lecțiile de literatură
 - 4.1. Prezentare generală
 - 4.2. Stadiul actual al cercetării
 - 4.3. Metodă
 - 4.4. Ipoteza cercetării
 - 4.5. Design
 - 4.5.1. Conceperea unităților didactice
 - 4.5.2. Probă
 - 4.5.3. Construcția chestionarului
 - 4.6. Procesul cercetării
 - 4.6.1. U 1 – Pasul 1: Introducere rapidă și Pasul 2: Context, autor și timp
 - 4.6.1.1. Pasul 1: Introducere rapidă
 - 4.6.1.2. Pasul 2: Context, autor și timp
 - 4.6.2. U 3 – Pasul 4: Personaje / Constelația personajelor
 - 4.6.3. U 4 – Pasul 5: Caracteristicile genului și epocii literare

4.6.4. U 5 – Pasul 6: Interpretare: titlu, temă, motive, problematică

4.6.5. U 6 – Pasul 7: Receptarea romanului și Pasul 8: Eseul

 4.6.5.1.Schritt 7: Receptarea romanului

 4.6.5.2.Schritt 8: Eseul

4.7. Procesul studiului chestionarului

4.8. Rezultate

 4.8.1. Prezentarea rezultatelor

 4.8.2. Interpretarea rezultatelor

4.9. Conluzie și reflecție

5. Concluzii finale

Bibliografie